

A Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete (MAE) elnökei

Presidents of the Hungarian Association for Material Testing

Tetmajer Lajos (Ludwig Tetmajer von Przerwa; Korompa, 1850. július 14. – Bécs, 1905. január 31.) 1895 szeptemberében életre hívta a nemzetközi anyagvizsgálói szövetséget (Internationalen Verband für Materialprüfungen der Technik – Association internationale pour l'essai des matériaux). A Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete 1897. június 16-án alakult meg azzal az alapvető céllal, hogy Magyarországot a nemzetközi szervezetben önállóan képviselje. A 100. évfordulón elindult kezdeményezés 2012-ben végül beért: újra megalakult a MAE. Az egyesület mindenkori elnökei emblemikus személyiségek voltak: nem egy-a-sok-közül sapkadísznek vagy pénzosztogató jószágoknak használták ezt az elnöki stallumot, hanem a lehető legtöbbet vállalták az anyagvizsgálói szakma fejlődéséért, a magyar anyagvizsgálói szakemberek összefogásáért.

Ezek voltak az Egyesület elnökei. Álljon itt a névsoruk:

1897-1904	Czigler Győző (műegyetemi tanár)
1904-1910	Nagy Dezső (műegyetemi tanár)
1910-1914	Czekelius Aurél (minisztériumi tanácsos)
1914-1917	Rejtő Sándor (műegyetemi tanár)
1917-1924	Zielinski Szilárd (műegyetemi tanár)
1924-1927	Gállik István (alelnök, államtitkár)
1927-1930	Czakó Adolf (műegyetemi tanár)
1930-1934	Zorkóczy Samu (műszaki vezérig.)
1934-1939	Mihailich Győző (műegyetemi tanár)
1939-1942	Quirin Leo (műegyetemi tanár)
1942-1944	Misángyi Vilmos (műegyetemi tanár)
2012-2014	Gillemot László, PhD
2014-2019	Czinege Imre (professzor emeritus)
2019 -	Biró Gyöngyvér, Dr. habil

A 14 nevet felsorakoztató névsorból lapunk korábbi számaiban már tizenegy szakember életének mozzanataival találkozhattak a Tisztelt Olvasók. Most a magyar hídépítők egy újabb kiváló képviselőjének, Czekelius Aurél (1844-1927) életébe, annak eredményeibe tekinthetünk be. A MAE elnöki feladatát Rejtő Sándor előtt, 1910-1914 között töltötte be.

Czekelius Aurél (1910-1914)

Édesapja Czekelius Frigyes, az osztrák-magyar államvasúttársaság resicai uradalmának és bányáinak vezérigazgatója. Középiskoláit Temesváron végzi. A műegyetemen 1869-ben diplomát szerzett szakember a korát meghatározó fejlesztési vonulatába, a vasútépítésbe kapcsolódik be. Ezt követően a neves hídépítők csoportjának egyik jelentős képviselőjévé válik. Ne feledjük, hogy a XIX. század második fele a „vasútépítés aranykora”. Ezt szemlélteti a Vasúti lexikon [1] adatai alapján összeállított lenti ábra [2], amely az akkori Magyarország vasútvonalának növekedését jellemzi. Így nem véletlen, hogy Czekelius Aurél egyik első, 1874-ben megjelent közleménye is a közetek szilárdsági tulajdonságaival foglalkozik [4]. Budapestre visszatérve különböző minisztériumi beosztásokban fokozatosan a vasútvonalaktól nem független hidak [5,6] építésének és tervezésének irányítója, egyik vezető egyénisége. Életének főbb mozzanatai a következőkben foglalható össze [7-10]:

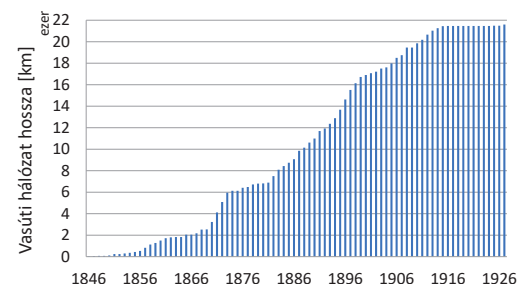

Czekelius Aurél [3] (1844. okt. 5., Csiklovabánya – 1927. nov. 14., Budapest)

- Középiskolai tanulmányait Temesváron végezte.
- 1869-ben a budai műegyetemen megszerzi diplomáját.
- 1869-től MÁV alkalmazott, a mai Románia-Ukrajna határfolyója, a Tisza két oldalán elhelyezkedő Máramarossziget-Aknaasztatina vasút építésében segédmérnök, noha a mai 8600 lakosú település 1880-ra datálja a vasútvonal megnyitását [9] és a Vasúti Lexikon [1]

sem említi e vonalszakasz átadásának dátumát. A két település távolsága kevesebb, mint 6 km. Az ukrán oldalon Ján Ludvik Hoch néven ugyanezen településen született, majd a később angolszász médiamogulként Robert Maxwell (1923-1991) név alatt futott be, megalapítva a Pergamon kiadót, megvásárolva a brit Daly Mirrort és a nyelvoktatásban közismert Berlitz iskolákat [12].

- 1873-tól a Margit híd építésvezetőségében segédmérnök.
- 1881-89 között a Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztérium Műszaki Tanácsának tagja.
- 1885-89 periódusban középítési felügyelő és a szerkesztési iroda vezetője.

A hazai vasúthálózat növekedése [7]

- 1889-94 intervallumban a Kereskedelemügyi Minisztérium Szerkesztési Osztályának vezetője.
- 1894-1904 között Duna-híd szakosztályának vezetője.
- 1904-1905 periódusban a III. szakosztályának főnöke, (közúti hidak és magasépítési feladatok).
- 1904-től a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tagja.
- 1910-14 intervallumban a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének elnöke.

Beosztásai:

- 1887-től műszaki tanácsos,
- 1892-től minisztériumi osztálytanácsos,
- 1894-től szakosztályfőnök,
- 1905-ben vonul nyugdíjba.

Az egyik úttörője volt a Martin-acélok hídszerkezetekben történő felhasználásában [5-7]. A következő hidak konstrukciós és építési munkáiban vett aktívan részt:

- 1894 Erzsébet híd (Budapest), láncait a Diósgyőri Vasmű állította elő. E híd megnyitásától mintegy negyedszázadon át „világrekordernek” számított, mint a világ első acélpilonos lánchídja, és amely 23 évig volt a világ legnagyobb nyílású lánchídja [13];
- Ferenc József híd, amelynek történetét Szántó Alberttel közösen megírja [14]. „Irodalmi működés iránti hajlamai nem voltak” – jegyzi meg Gállik István emlékbeszédében [10];
- Erzsébet híd, Komárom;
- Ferenc József híd, Pozsony;
- Tisza-híd, Tiszaújlyak;
- Maros-híd, Marosújvár;
- Vág-híd, Puhó (ma Szlovákia, Puchov);
- Margit híd, Budapest;
- Összekötő vasúti-híd, Budapest.

Czekelius Aurél, Szántó Albert: A budapesti Ferencz József híd építésének története. Budapest, 1896, Pátria [14]

Az 1905-ben történt nyugdíjazását követően visszavonultan élt, tevékenységéről viszonylag kevés adat található. Ennek oka alapvetően egyéniségéből és életviteléből következik [10]. Búcsúbeszédében Gállik István ezt a következő mondatokkal jellemzi:

„Mint ember mintaképe volt a szigorú, csak a hivatásának élő puritán hivatalnoknak, közszereplést, társadalmi érvényesülést nem keresett, magánéletében a visszavonult, zárkózott agglegény életét élte, szintén nőtlén fivérével, ennek halála után özvegy nővérével vezetve közös háztartást”

Czekelius Aurél síremléke a Kispesti temetőben [16]

Az 1927. november 14-én bekövetkezett halálát követően temetésére november 17-én került sor, ahol Forster Gyula helyettes államtitkár mondott búcsúbeszédet a farkasréti temetőben. Síremléke jelenleg a Kispesti Temetőben található [15,16].

Tóth László

Irodalomjegyzék

- [1] Vasúti lexikon A-tól Z-ig. Főszerkesztő Urbán Lajos. Műszaki Könyvkiadó. Budapest 1991.
- [2] Tóth L.: Az anyagvizsgálat fejlődése hazánkba az elmúlt évszázadban. Anyagvizsgálók Lapja. Válogatás 2012. p.17-26.
- [3] Az Innotéka Magazin technikatörténeti blogja; Európa legszebb hídja: https://inno-anno.blog.hu/2014/01/06/europa_legszebb_hidja (Megtekintés: 2023.03.02.)
- [4] Czekelius A.: Az építési kövek szilárdsági viszonyairól. Magyar Mérnök- és Építészegylet Közleményei 1874. p. 377-388.
- [5] Gállik I.: Történelmi visszapillantás régebbi Duna-hidjaink építésére I. Technika, 1941. 1. p.13-24.
- [6] Gállik I.: Történelmi visszapillantás régebbi Duna-hidjaink építésére II. Technika, 1941. 2. p.45-56.
- [7] Gáll I.: A budapesti Duna-hidak. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1984.
- [8] Új magyar életrajzi lexikon, Magyar Könyvklub, 2001. 1032 old.
- [9] Tóth L.: Példaképek – műszaki alkotók – magyar mérnökök. 1. füzet. Közúti Szakgyűjtemény. Kiskőrös. Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság. 1995.
- [10] Gállik I.: Czekelius Aurél emlékezete . Anyagvizsgálók Közlönye. 1928. p. 4-9.
- [11] Wikipédia: Aknazsztatina: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Aknazsztatina> (Megtekintés: 2023.02.26.)
- [12] Pogácsa Z.: A globális elit. Kossuth Kiadó, 2022. p.50-66.
- [13] Impress magazin: 50 éves az egykori világrekord, az Erzsébet híd: <https://impressmagazin.hu/50-eves-az-egykori-vilagrekorder-az-erzsebet-hid/> (Megtekintés: 2023. 03.02.)
- [14] Könyvtár Hungarika: A budapesti Ferencz József híd építésének története: https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZAK_DUNA_Muzealis_1896_ferencz_jozsef_hid/?pg=0&layout=s (Megtekintés: 2023.02.05.)
- [15] Budapesti Temetkezési Intézet Zrt. Kispesti Temető c. kiadványa.
- [16] Find a Grave: Aurél Czekelius: <https://www.findagrave.com/memorial/166543958/aurél-czekelius> (Megtekintve: 2023.03.02.)